

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensi[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De s[an]cto d[omi]nico p[re]dicatore. ser. lix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

sc liberat ab infideliis demoniis: iuxta pmissum dicitur sibi restituatur: rident. Optet me visio dei. De q̄ Ero. xxiij. Ecce ego mittam angelum q̄ pcedat te: et custodiat in via et in troducat ad locum quem parauit. Ecce hic declaratio allegorica z̄. Tertia declaratio erit tropologica et moralis. P: q̄ noī tani octo pucta in liberatioē Petri: signis fiducia octo: q̄ de facit in liberatioē petri ris in carcere petri. Primum est mētis illuminatio. Scdm cordis p̄tritio. Tertiū et mendacij spofitio. Quartum oris p̄fessio. Quintu debitorum restitutio. Sexto iniuriarū remissio. Septimum honesta cōuersatio. Octauum eucharistie cōio. Primū opus q̄ illūnat carcerem. Illuminatio carceris est q̄ p̄tor cognoscit picula in q̄b stat: et mala q̄ incurrit peccādo: q̄ p̄l exīs in tenebrolo carcere noī cogsebat z̄. Ecclū p̄t dicit. Virg. resūlit in habitaclo carceris z̄. Dic p̄tice. Istud lumen p̄tebat David: postea peccauit d. Illuminatio oculos meos ne vñq̄ obdormiam in morte z̄. Scdm opus: q̄r angelus p̄cussit in latere Petru. Ecce p̄tritio cordis: q̄ latere sinistro stat cor. Zech. vi. Ego p̄trui cor eoy. Aliqd sen tis istas p̄fessioēs z̄. Tertiū opus: q̄ De t̄ exīs se. Ecce p̄sūti nō redeundi ad p̄ta: q̄ tu hō stat recte: q̄ si vero hō est in p̄sito peccādi: est totū obliquit̄ et distort̄ q̄ facit h̄ra recritudine ait q̄ est ratio en corporis z̄. Jo David. Surgite postea sedentis: q̄ maducatis panē dolos. Quartū opus: q̄ ceciderūt catene. Ecce p̄fessio q̄ p̄tor tot catene ligat q̄ p̄ta h̄z. Ido b̄ scriptura. Int̄q̄ates sue capiūtū impiuū: et funib⁹ p̄tor suop̄ vñusq̄sco costringit. Prover. v. Et David. Funes p̄corū circplexi sūt mer: sed p̄fessio oēs istas catenes sive funes soluit. Nota quā catene quib⁹ alijs ligat h̄nt claves sine q̄b: nō p̄nt solui. Claves aut̄ istas tenet lacerdos: q̄ solus absolutus. Luc. xvij. Ite ondite vos sacerdotib⁹. Vide d̄ pe: et re. c. Si ep̄s. li. vj. in Glo. vlf. q̄ claves fuerūt collate b. Pe. Jo clamem⁹ ad eū diceres. Solue iubet deo culpas. Perre catenas. Qui facis ut pareat celestia regna bris. Quintu opus: q̄ dixit sibi angelus p̄cingere. Ecce restitutio debitorum: hec ē porta ferrea q̄ ducit ad ciuitatem. Quia rō q̄re alijs nō vult restituere est: q̄ vult large vivere. Ido p̄fessio-

dicte sibi restituari: rident. Optet me visio dei. Fm statū meū z̄. Jo nō pompose/stricte vñ vivere et restituere possit. Ido chōs. Sim lūbi vñ p̄cineri. s. vñvēdo d̄ bo nō iusto: et lucerne ardentes i manib⁹ vñis. Luc. xij. i. opa meritoria. Sextū opus: et calcea re. Ecce iniuriarū remissio. Dic calcianti sentiū spinas z̄. Ita impatiētes. Sed calcianti nō sentiū: si patiētes calceati dñi in pede dextero p̄ timore dei: et i sinistro p̄ timore inferni. State ḡ calciari pedes in p̄t p̄ aratōne euāgelij pacis. Ep̄be. vj. Nota litteralē: q̄ apli habebat caligas et p̄nter etiā fōtulares. Septimum opus: circunda tibi vestimentū tuū. s. mātellū honeste con versatiōis q̄ circundat hoīem a pre ante p̄ devotam ozonē. A p̄te post p̄ ieiunia. A dext̄ p̄ elemosynā vel tēperantia. A sinis nūtr̄ p̄ patiētū i aduerstis. Jo Ap̄c. xij. Br̄as q̄ custodit vestimenta tua: ne nudus ambulet: et videant turpitudinem eū. Vel ante p̄ prudētia. Retro p̄ iustitiam. A dext̄ris p̄ tēperantia. Et a sinistris p̄ patiētū z̄. Octauum opus. Sc̄re me. Ecce cō munio. Angel⁹ em̄ fecit sacerdotē. Daī lach. j. Labia sacerdotis: custodiūt scientiā et legē requirūt ex ore eū: q̄r angel⁹ dñi ex ericiū. Quē angel⁹ tūc bene sequit̄: q̄ ad exēplū sui accipit cōmunionē z̄. Qui māducat mēā carnē: et bibit mēā sanguinē h̄z vitā eternā. Jo. vj. Tunc p̄tor p̄t dicere cū Petru dñs eri. me d̄ ma. hero.

In festo b̄ti Dominicū patris nostri. Sermo. līx.

Unus estis sal
terre. Mat. v. Pro declaratiōne sc̄endūt q̄ cōclusio ē in sc̄tā theologia: q̄ oēs creature corpales sensibiles habēt officiū in ḡnialib⁹. significare et representare res spūiales iūstibiles. Ita cōclusio p̄ba rōne et auctoritate. Ratio est ista: q̄r cōdūlū sum⁹ in carne mortali nō possum⁹ intelligere res spūiales: q̄ nibil possum⁹ videre: nisi spūiale. Regla est enim p̄bie: q̄ vñū qđq̄ recipit̄ in alio p̄ modū recipiēt̄. Q: q̄ nos sum⁹ mātiales et corporales: id nibil possum⁹ cape et intellige et direcere: nō corporalia vel sūltia corporib⁹ reb⁹. Tum rōne n̄t q̄ sum⁹ corporales et di-

In festo bti Dñici

Tuus rōne mediū p qd̄ intelligimus / qd̄ mediū est sensus corpore⁹: qz omis nostra cognitione ortū habet a sensu / qd̄ sensus nihil pcpit pere p. nisi corporia. Detur sūlito de illo / qd̄ corā oculis tenet vtrū viride vt rubē⁹: qz quicqđ vider videt vtrū viride vt rubē⁹: ita de nobis. Oculi anie habent vtrū ante se. i. corp⁹. idem t̄c, sed remoto vtrū i. corp⁹ statim vider spūalia. s. angelos anias t̄c. Ideo apl⁹. Tidem⁹ nunc per speculū in enigmata tēcū aut facie ad fas- cīc. i. Loi. xiiij. Ite Eto. xxiiij. Non me vlt⁹ debit hō ⁊ viuet t̄c. Ideo dt̄ phus / qd̄ im̄ possibile est nos intelligere: nisi qd̄ fantas- mata. Diony. i. c. cele. hierar. Im̄ possibile est nobis alit̄ lucere diuinū radū: nisi va- rietate sacrator⁹ vel animū circūuelatuz. Et idē Diony⁹ d̄t. Im̄ possibile est nob̄ aliter lucere diuinū lumen: nisi velamine figuratu fuerit circūuelatu. Prop̄t h̄ ergo sciens deus / qd̄ no possum a nobis videri: nisi corporia: creauit mōm in qd̄ q̄libet crea- turā corporis: qd̄ntūqđ magna r̄p̄fcat ⁊ figurat spūalia. Sic facit pitor qd̄ p̄n- git āgēlos sub forma corporis. Et sic etiā p̄ p̄b̄s veteri testamēti. sic ⁊ Ezechiel: ⁊ Danieli: ⁊ Hierem. Et Joāni apocal. lūpsi de⁹ multa spūalia renelauit sub ima- ginib⁹ rez corporali⁹ sicut pitor t̄c. Ecce rato. Auctoritas. Inuisibilis de⁹ a crea- tura mudi: p̄ ea qd̄ facia sunt: inellecta cō- spicuim⁹. Temp̄terna qd̄ vtrū e⁹: ⁊ diuitas tra vt sint inexcusabiles t̄c. Ro. i. Parz ḡ coelus rōne ⁊ auctitate. Prop̄t hoc ḡ: qd̄ pfectio apl⁹: ⁊ viroꝝ apolotica vira se- queri⁹ sicut fuit b̄t̄s Domine⁹ erat inu- sibilis ⁊ spūalis. Volens de⁹ incarnatus spūal pfectioñ significare p̄ creaturā cor- poralē: cōparauit cā fali. Ideo dt̄ thema apl⁹ ⁊ b̄t̄ Dñico. Vos elitis sal repre. Pro finim⁹ fundamēto / qd̄ est de sc̄o Dñico ordinis predictor⁹ fundatore: o ri- tur de religione theologicalis qstio. Querit vtrū voto religiōis ingressus sine aliud opus sit magis meritior⁹: cū vo- to qd̄ sine voto. Arguit qd̄ no. Minus me- ritior⁹ est bonū opus factū ex necessitate qd̄ sine necessitate. Und minus meritior⁹ est obfusatio preceptor⁹ p̄ ziliorū: sed in- gressus re⁹ligionis qd̄ sit ex voto: sicut bonū opus sit ex necessitate: ⁊ qui sit sine voto: non fit ex necessitate: ergo minus merito- rius est ingressus religionis / qd̄ fit cū voto qd̄ sine voto. In opositu alt Aug⁹. in ep̄ stola ad armentariū p̄lus finem d̄ armē- tario. Qui voruz p̄minentē fecerat modo qd̄ abit tanto miseriō: si fidem deo frege risquato beatior⁹ si gloruer⁹: qd̄ si peior est operatio malit⁹ p̄tra vorum / qd̄ non p̄tra votum: sic melior⁹ est operatio boni / cum vo- to qd̄ sine voto. qd̄ ingressus religionis me- lior est cū voto / qd̄ sine voto. Et sic qstio manet p̄ vtraz p̄p̄r dubia. Ad qstionē respondendū est p̄m Richar. d̄ media vil la sup. iij. sen. dist. xxviiij. ar. vij. q. v. qma gis meritor⁹ est ingressus religionis: sicut opus bonū cū voto qd̄ sine voto / qd̄ pro- bat tripli rōne ⁊ vna lititudine. P̄ma ratio est hec. Opus inferioris fruēta ma- gis est meritoriu⁹ imperatur a sutori fru- te / qd̄ no imperatur: sed latra superiori vir- tus est qd̄ abstinentia: ⁊ opus abstinentia ad qd̄ mouēt homo ex voto est imperatur ab ea; vovere em est acrus latrie, ergo magis meritoriu⁹ est opus abstinentie: vt puta in gressus religionis ad quod mouēt homo ex voto qd̄ sine voto. Sc̄da ratio est hec: quāto opus pcedit a voluntate magis / fru- mata in bono tanto est p̄uolum: ⁊ et p̄ se- quēti maius est meritoriu⁹ ad opari p̄tuo- se: requiriſ firmiter et inuolabiliter opari: sed cereris parib⁹ voluntas firmiter sit in bono cū voto qd̄ sine voto: iḡt ingressus religionis melior: est cū voto qd̄ sine voto. Tertia ratio est hec / deus cū affecto op̄ apter operante ⁊ tanto magis affectat op̄: quāto est ab homine ad seruitū suū spe- ciali⁹ dedicato: sed cereris parib⁹ ho ꝑpā- libus dedicato: sed seruitū del: cū voto qd̄ sine voto. ergo ingressus religionis melior⁹ est cum voto qd̄ sine voto. Sed p̄bat similitudine quā ponit Anselm⁹ in libro d̄ similitudinib⁹. In qua comparat secularē facientē bonū opus: illi qui de fructu ar- boris sue donat dñs / quantu⁹ vult, ⁊ rei- gnosū: illi qui dat dñs tota arborē cū frui- cri dicens. Qd̄, sc̄it obſeque illius qd̄ dat domino totam arborē cū fructu: magis est acceptup domino qd̄ obſeque aliter⁹: igitur ad argumentū dñs / qd̄ maior est ve- rō de necessitate coactiois ⁊ non salutis: de qd̄ fit sermo. Iuxta verba p̄assūpta. Vos

estis sal terre: et sic de alijs. Paret thema
Norauit sal tres apicetes q; quas sig-
nificat mibi apostolos et singulariter bea-
rum Dominicum.

Primo enim sal emundat de infectione.

Sedo sal preservat a corruptione.

Tertio sal delecat in refectione.

Dico primo tunc. Sal emundat de infec-
tione: licet hoc patet p; experientia et ta-
men adduco autoritate. iij. Reg. ij. Dic
historiamque Heliseus sanavit aliquas
infectas et amaras apponendo sal dicens.
Afferte mihi vas nouum: et mitrite illud sal
quod cu; attulistis egressus ad fonte aqua-
rum: misit in illud sal: et ait hec dicit dominus.
Sanavit aquas has: et non erit in eis ultra
mors neq; sterilitas: sanata ergo sunt aqua-
vix in diem hanc: iuxta verbum Helisei
quod loquitur est. iiij. Reg. ij. Hic sunt
quatuor secretorum. Primo quid significat
ciuitas Hierico: in qua tunc venerat He-
lisens. Secundo que sunt iste aque infecte.
Tertio quid est vas nouum. Quarto quid
est sal sanans et purificans aquas. **Q**uatu-
rum ad primum ciuitas Hierico significat
ecclesiam: quia Hierico interpretatur luna
et significat ecclesiam: que recte facit cursum
sum lumen. Nam luna haber septem status
Primo enim est nova. Secundo crescentis. Ter-
tio plena. Quarto minuens. Quinto gib-
ranti. Sexto eclipsans. Septimo est per-
ferta. Sic ecclesia. Primo fuit nova tem-
pore apostolorum. Secundo crescentis tempore
martyrum: propter miracula et constantias
eorum. Tertio plena tempore doctorum
quorum predicationibus: et exemplis rotundus
erat in fide christi. Quarto minuens:
scilicet brachii dominici et fracti. Quinto gib-
ranti: quod luna girat vel volutus non
videatur p; duos vel tres dies. Sic fuit eccl-
esia repente scismatis: quod non videbatur verus
papa. Sexto eclipsans tempore antichristi.
Dat. xxiiij. Luna non dabit lumen suum.
Septimo post mortem antichristi erit pfecta.
Et quod ultimo statu ecclie dicit David.
Sicut luna pfecta in eternum: et tellus in ce-
lo fidelis. **Q**uantum ad secundum quod sunt aqua-
infecte: et sunt vicia: quod ante ipsa brachii domini
omnes gentes erant infecte vitiosi: fides iam in-
ceperat dari obliuione: et sic ceteri fratres
de quo probatio. Apoc. viij. Multi homines

mortui sunt de aqua: quod amare facte sunt.
Quantum ad tertium quod est vas nouum: est
ordo p; catop; quod dicit vas nouum: et vetus
diueris respectibus. Dicit vas: quod continet
miles fratres. Vite quod dicit: quod est anti-
quior oibus: si loquimur quam ad vota essen-
tialia: et quam ad officium predicationis: quod fu-
it ipse apostolus: qui ut de sanctis libro. iij. q. lxij
providit. iiiij. Apostoli fecerunt ista tria vo-
ta a christo ordinatae. Ideo de officio predicationis
nisi chiesa pcepit eis dicit. Euntes in mundum
vniuersum predicare euangelium omni creature tunc.
Dat. viij. Ecce religio christi. Et istam est
est bei dominici. Ihesus religio bri domini dicit
vas nouum: quam ad ceremonias: et quam
ad habitum tunc. Et de his vase potius dici illud:
quod fuit dictum a christo de paulo quod fuit p; m
principaliter in officio predicationis: et fuit
vilem: quam ad vocacionem apostolatus.
Velas electio eius est mibi iste. I. ordo predica-
torum: ut portet nomine meum coram gentibus et re-
gibus: et filiis israel tunc. Act. ix. **Q**uantum
ad quartum. s. quod est sal in vase. Ruris est brachius
dominic in vase ordinatus predicatorum. Dicit
autem sal ex ista prima prelitate: quod sicut sal
emundat de infectione: sic brachius dominicus po-
sit in vase ordinatus predicatorum: mun-
davit infectiones peccatorum huius mundi. Pri-
mo enim mundavit infectione iniurie: qua-
torum mundus erat infectus: sed brachius domini
sua charitate mundauit tunc. Hoc fuit p; moni-
stratum matris eius: quoniam videt in somnis se ges-
tare catullum accensum in ore facula batulam
trem tunc. facula significabat charitatem. Se-
cundo mundauit mundum ab infectione lu-
xuria sua puritate et claritate: huius fuit figu-
ratum: quoniam matris eius spumal fuit visus quasi
stellam his in fronte tunc. quod sic stella clara et
pura: sic ipse induxit et fuit modum ab puri-
tate et claritate castitatis. Nota hic miracu-
lum scholarium luxuriosi osculantur: libi manu:
et statim ex hoc fuit extincta luxuria in corpe
eius tunc. Tertio mundauit mundum ab infectione
one superbum cum sua humilitate: quod p; monstra-
ta fuit: quoniam ex eius pueritate viuus anni de-
prehensus est: frequenter relato lecto super
terra accumbere. Quartu mundauit mundum
ab infectione gule tunc: quod abstinuit a vi-
no decem annis: teatibus erat etiam lepe in pane
et aqua: et seligemus totum quod dragesimus. Quinto
mundauit ab infectione avaritiae: et excepto

In festo beati Dominici

z verbo dic q̄litter vendidit lib̄os z supellectilia ad subueniendū paup̄ib⁹ dñz esset studens palentie ppter qd̄ diuites puocati exēplō e⁹ fecerunt elemosynas zc. **Sexto** mūdauit ab infectiōe ire zc. sed br̄us Dōminic⁹ verbo z exemplo docebat patien̄tiā: qz in carcasona, passus est multa obprobria ab hereticis z patiente oia sustinuit sicut vīt apostolice. Ibant apli gaudentes a cōspectu cōsili⁹ zc. **Act. v.** **Seprimo** mūdauit ab infectiōe acidie zc. Sed beatus Dōnic⁹ verbo et exēplo docuit diligētiā zc. qz ter in die disciplinabat se cū cardina ferrea. Ecce quare br̄us Dōnic⁹ dicit sal, ideo b̄ eo pōt intelligi verbū Augustini in homelia di. quoz. sc̄ peccator⁹ cōdiē dis extinguidisq; fetorib⁹ apostolicū salēm dñs misericordia est br̄us Dōnic⁹. **I**Dico sc̄do zc. qz p̄seruat a puerfactiōe leu coruptione et licet h̄ sit clarum: tñ auctoritas de Thobia q̄ cum cepiss p̄scē dicit, tēl⁹ assauit carnes ei⁹ et secū sustulerūt in via cetera salterūt q̄ sufficeret eis in via q̄ usq; guenirēt ad rages ciuitatē medox. **Thob. vi.** Ita de beo Dōnico. Nam inuenio q̄ iste mund⁹ debuit corrupti z finiri: centū anni sunt elapsi: sed ch̄is volens mūdū ad huc p̄seruare posuit salē. **I. b̄m Dōnic⁹ z saluūtē mūdūz** z h̄ fecit ad preces b̄re virginis gloriose. Nā legit de quadā vīsione q̄ ap̄ paruit br̄o Dōnico z Franciso b̄ ch̄o qui iratus volebat mundū destruere habēs in manib⁹ tres lanceas zc. **Dic historiā.** Sz̄ beata virgo dñs dixit. O fili mō portas lanceas q̄ p̄sueust̄ portarere clavos i manib⁹ zc. **Dic historiā.** Iste tres lancee mō destruetur sunt tres imagine tribulatiōes mūdo in breui venture.

Pri⁹ erit tribulatio z p̄secutio antichī.
Sedā cōflagratio mūdi q̄ ignē.
Tertia erit finia ch̄i iudicalis.

De quib⁹ trib⁹ lanceis auctoritas allegōrice de Joab inficiere Absalon filium Dauid trib⁹ lanceis dicitur. Tullit q̄ Joab tres lanceas in manu sua z infixit eas i cornū de Absalon. **ii. Regū. xvij.** Quare voluit deus q̄ trib⁹ lanceis Absalon occideretur nunqđ sufficiet vīa zc. **Rū.** ppter mystērium Absalon significat mōm pditor⁹ patris sui. **i. dei** q̄ hoies mundant conantur expellere deū de regno suo. **i. de mentib⁹ suis.** regnū dei intra vos est: qui d̄cunt deo recede a nobis zc. **Job. xxj.** Job prim⁹ ceps militis est christus zc. **Pater** q̄ p̄mūdus est in qdaz. p̄ ogatioe ad p̄cas dgnis z nō habem⁹ temp⁹ certū. **Ista** air proga fuit cōditionalis si mūdus corrīgat: vīdem⁹ aut̄ in edo si mund⁹ correcus est q̄ nunqđ abundauit rāta lugubia/pompa/lūuria/limonia/auraria/mūdia zc. hoc q̄ perius est etiā ordines ipsi q̄ fuerūt dati ad pieruatiōez z correctiōez iam corruptiūtē. vīsi si venirent bri Dōnici et Fran. vīc iuenirēt ordines suos: id ch̄is. **III.** Al euane rit in q̄ salies zc. **Nat. v.** Ecce q̄ re beatus Dōnic⁹ dē sal ppter sc̄dam p̄uerare salis. **Id eo cantat ecclia.** Benedic p̄dēptor omnū q̄. p̄ salu. ho. mundo zc. **D**ito tertio zc. quia sal delecat in refectioe dans elatis sapore. quod licet sic claz: tñ auctoritas: q̄ si sal euaneuerit id el̄ debeat: i quo salic ad nibilum valet ultra. **i. cib⁹ nūt̄ vīni. fo. z cūl. ab hoib⁹.** Lib⁹ aiaz sūcōpō bona et spūalita. Auctoritas. Operamūt̄ nō cib⁹ q̄ perit: sed q̄ p̄manet in vita eternam. **Joā. vi.** **Jō** dicit ch̄is. Ego cibū haec manducare quem vos nescit. **Jo. viij.** Lib⁹ ch̄isti de quo ip̄e satias fūt̄ ega nra virtuosa: iste cib⁹ erat insipidus an aduersus tū beati Dōnic⁹. **Sed** venit br̄us Dōnic⁹ reducens eos ad iustitiā. **Primo** dños tēp̄ orales. **Sedō** platos. **Tertio** clericos. **Quarto** religiosos. **Quinto** seculares vīros z milieres. **Sexto** hereticos: oēs istos q̄ p̄ abrupa virtutē deuiahāt ad vīa veritatis reduxit ibis z exemplis z confirmāt̄ sermones suos miraculoꝝ firmatae. **Dic** etiā sommū quod vīdit papa Innocentii tertii b̄ ecclia sancti Joānisi lateranensis corrūte. **Dic** ymū miraculū b̄ resurrectiōe illorū circiter q̄draginta q̄ fuerūt demelli in flumine quos dē ad preces bri Dōnic⁹ suscitauit. **III.** de nepote cardinalis q̄ celi cedit de equo z mortu⁹ est: et postea a beato Dōnic⁹ suscitat⁹ zc. **Ecce sal.** finalit̄ ol̄ypt̄ dē. **O** istud est p̄fectum sal volo q̄ ponat imensa mea zc. **Dic** eius morte et res̄tamentū qd̄ fecit zc. post mortē aut̄ de reuelauit gloriā suā cūdā fratri qui vīsl̄t duas scalas vīsc̄ ad celū zc. **Dic** historiā. Si dicas quare duas scalas ostendit mundū vīna sufficeret. **Rū.** due sc̄ale sunt due vīte

sez contemplativa et activa. Quidam religio/ si ascendunt ad celum per vnam scalam: sez vite contemplative: sicut per carthusianos, celestini et silenses. Quidam vero per scalam vite activae sicut per milites sceti Joannis et sceti Jacobi et sancti Georgii: et deo boni seculares exerentes opera vite activae, elemosynas, etc. fratres autem ordinis sceti Domini ascendent in celum per duas scalas, scilicet per contemplatiuam studendo et meditando etc. Et per activam per dicendo etc. in predicari de ceteris omnia opera vite activae tamen misericordie corporalis et spiritalis: quod habere in vobis sal et pacem habete inter vos. Mat. ix. Deo gratias. Amen.

Item de eodem bto Domino patre nostro. Ser. LX.

Hoc magnus

vocabif in regno celorum. Mat. v. et in euangelio hodierno. Pro declaratione thematis et introductione materie predicande notandum: quod felicitas vera est in sancta theologia et in quantitate gratiae quam dabo in hoc mundo maturatur gloria in alio. Quarto enim quod in hoc mundo haber maiorem gloriam: tanto habebit maiorem gloriam in alio sicut ecclera pena committitur culpe. Deut. xxv. Tertia mensura petri erit et plagarum modus. Tertius Apoc. xvij. Quantum glorificauit se in delictis: tantum dare illi roget et lucrum. Quartus autem tanto maior habebit: quoniam malorum et virtuosorum opera sunt: ceteris paribus. Et sic per primo ad ultimum: tanto maiori gloria pertinet a deo homini quanto meliora opera fecit in hac vita. Auctoritas. Duo hec audiunt quia prius dicitur et rite domine misericordia: quod tu reddis vinculis iusta opera sua. Ps. lxxiii. Nota prius dei secundum ad puniendum malos. Et rite domine misericordia: secundum ad promulgandum bonos. Sed in quoto gradu: in quantum mensura puniendum et deo malos et promulgandum bonos: Reditus. quod tu reddis vinculis iusta opera sua. Et concordat auctoritas. Isa. xxvij. In mensura et mensura cum abiecta fuerit iudicabit ea. Nota enim abiecta fuerit: scilicet a corpore: iudicabit ea et dando ei vita eterna: vel penitentia eterna. Mat. viij. et Lu. vij. Eadem ergo mensura quam meritis fueritis remitteret vobis. Præmissio. Quia igitur deus dominus habuit in

hac vita magna gratiam et etiam magna opera et excellentia fecit ad gloriam dei et voluntatem proximorum: ita dignum fuit ut magna gloriam acquereret in alia vita. Et hoc est quod dicitur thema. Hic magnus vocabitur et. Pro finibus fundamento quod est de domino: de quod dicitur et magnus in regno celorum. sed per beatitudinem: quod est de ipsa beatitudine theologicalis questione.

Queritur. Utrum ultimus finis vite humanae sit bona beatitudo. Arguitur quod non omnium bonorum actuorum voluntatis: est unus finis ultimus: sed non omnium voluntatium est una beatitudo: quod ultimus finis vite humanae non est beatitudo. In expositu ait Augustinus viij. de civitate dei. c. iij. Finis boni appellatur quod quisque cum paucioribus beatus est. Et ultimus finis vita humanae est bona beatitudo. Et sic questione manet per virgines parte dubia. Ad quæcumque respondendum est enim Richardus supra viij. de senectute. dicit. Expositio. art. j. q. ij. q. ultimus finis vite humanae non est in quo homo beatificatur. Alter modo per quietem hominis in illo bono. Sicut beatitudo potest accipi dupliciter. Uno modo per bonum in quo homo beatificatur. Alter modo per perfectam quietem hominis cum illo bono: quae coniunctio est hominis beatificatio accipiendo finem et beatitudinem. modo primo: dicitur ad dubium. Ultimus finis nature humanae et hominis beatitudo realiter idem sunt: similiter finis modo secundo acceptus realiter: idem est cum beatitudine secundo modo accepta: sed differunt in rationem: quia finis ultimus dicitur in quantum non ordinatur ad posteriorem finem et primo mouens appetitum. Beatitudo dicitur in quantum est sufficientissimum hominis bonum: ideo seorsum quiescit in ultimus finis vite humanae est bonus beatitudo. Ad argumentum dicendum: quod accipiendo ultimum finem vite humanae et beatitudinem primo modo: sicut omnium bonorum voluntatem est unus finis. Ita una beatitudo quia unum bonum est. In quo omnes bona voluntates beatificantur. Accipiendo autem ultimum finem et beatitudinem modo secundo non est omnium bonorum voluntatum unus finis in numero nec etiam in equali gradu: similiter nec una beatitudo in inferno partitur: quia beatitudine sanctus dominicus fruatur. Ideo magnus in regno celorum. Iustitia verba